

<p>Szerkesztői iroda: A KIADÓHIVATALBAN, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.</p> <p>Kiadó hivatal: POLLÁX MÓR KÖNYVNYOMDAJA. hová a hirdetések a előfizetések bérmentesen küldendők.</p> <p>Kéziratok nem adatkak vissza.</p>	<h1>KÖZÉRDEK.</h1> <h2>Vegyes tartalmu heti lap.</h2>	<p>Megjelen minden vasárnapon egy nagy íven.</p> <p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK Helyben hához hordva, vagy vidékre postán küldve:</p> <table> <tr><td>Egész évre . . . . .</td><td>4 frt.</td></tr> <tr><td>Fél . . . . .</td><td>2 -</td></tr> <tr><td>Negyed . . . . .</td><td>1 -</td></tr> </table> <p>HIRDETMÉNYEK DIJA: 3 hasábos peti sorért, vagy ennek helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 15 kr.</p>	Egész évre	4 frt.	Fél	2 -	Negyed	1 -
Egész évre	4 frt.							
Fél	2 -							
Negyed	1 -							

Az olvasó közönséghez.

A „Közérdek“ második évfolyamának küszöbén, midőn olvasóink eddigi pártfogását továbbra is kérjük, jelezni kívánjuk az indokokat, melyek e vidéki lap tovább fenntartására bírtak.

Minden megyének és a megyékben minden községnek, mint a nemzeti és társadalmi élet szerveinek, megvan saját hivatása és munkaköre; megvannak kötelességei, melyeknek teljes betöltése csak akkor remélhető, ha a társadalmi élet, a közgazdaság, közoktatás, az anyagi és szellemi fejlődés terén az egyesült erők ugyanazon czélokra irányult tevékenységet fejtenek ki. Az erőket egyesíteni és az ugyanazon czélokra irányult munkásságot fokozni: ez a mifeladatunk!

A megyei, városi és községi élet nevezetesebb mozzanatait följegyezni, közérdekű mozgalmakat indítani, a megkezdett tevékenységet helyes irányban vezetni — és az oly kiváló fontosságú közgazdaság rendezése körül, mely a küszöbön álló évben országsszerte és így megyénkben is napi rendre kerül, a teendőket megbeszélni és ezáltal egy egészséges szervezet megalkotását lehetővé tenni: mindezek oly feladatok, melyek megyénk összes lakóit és főleg ennek miveltebb és vagyonosabb osztályait a legközvetlenebbül érdeklik.

Mi mindent megtettünk, hogy a magunk elé tűzött feladatnak megfelelni képesek legyünk. A legjobb erőket nyertük meg a vállvetett munkára. Váro Ferencz, Szilágyi Gyula, Makkai Domokos, főiskolai tanárok, ifj. Gáspár János, Morágyi István, Dr. Bartók György, Fogarasi Albert, Sebestyén Sándor, Solymosi Elek, Dr. Boros Gábor, kik a lefolyt évben is egész odaadással támogattak, jövőre is munkatársaink lesznek. Sorukat gyarapítani lapunk érdekében egyik fő kötelességünknek tartjuk. Ezen kívül gondoskodtunk arról, hogy e megye területén fekvő városok és községek életében felmerült mozgalmakról és eseményekről gyors és megbízható értesítéseket nyerjünk.

A lap kiadását t. Wokál János (könyvárus) úr vette át, kitől teljes biztositást nyertünk aziránt, hogy a „Közérdek“ külesin tekintetében a többi vidéki lapoknak nem fog mögötte maradni.

Csupán az van még hátra, hogy megyénk értelmiségének és városai hazafias polgárainak

támogatását megnyerjük. Minél nagyobb lesz a pártolás, annál fokozottabb mértékben fogjuk érezni, hogy a czél, melyet magunk elé tűztünk, megérdemli, hogy vállvetett erővel munkálkodjunk.

A szerkesztő bizottság:

Dr. Magyarai Károly.

Szilágyi Farkas.

Török Bertalan.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 4 frt.

Félévre . . . . . 2 frt.

Negyedévre . . . . . 1 frt.

Wokál János, kiadó.

Az iparos oktatás ügye városunkban.

Az iparos oktatás ügye az egész országban bámulatos módon el van hanyagolva. Pedig általában el van ismerve, hogy a mivelte, okos, szakképzett iparos valódi jótéteménye az országnak. Politikai fejlődésünkre, pénzügyi viszonyaink javulására nagy mérvben befoly iparos osztályunk képzettsége s ebből folyó vagyonosodása, tekintélye.

A közoktatásügyi miniszterium a vidéki iparosiskolák segélyezésére 8000 frtot vett fel előirányzatba. Ezen csekély összeg emelésére egy nemes lelkű főúr, ki teljes mértékben át van hatva az iparos oktatás ügye fontosságától, nagylelkűleg ajándékozott sajátjából 12,000 frtot. E szerint 20000 forint áll rendelkezésre a szakminiszteriumnak vidéki iparos tanulók kiképzésére. — Tudjuk, hogy városunk is közte van azon városoknak, melyeknek megrendeltetett, hogy kebelökben állandó iparos iskolák szerveztessenek.

Városunk derék előjárói évek előtt belátták az iparos oktatás elhanyagoltságának káros következményeit, fájdalommal tapasztalták, hogy városunk területén a polgári osztály ugy szellemi, mint anyagi tekintetben folyton hanyatlik jobb módú, értelmes iparosaink száma fogy, és hogy a régiék helyett kevés, vagy éppen semmi képzettséggel bíró iparosok állanak elő, kik a tisztességes megélhetés szellemi és anyagi tőkájével nem bírnak. Belátták, hogy e város egyik főérdeke magyar ajku és érzelmű iparos osztályának emelése, erősítése

s tudta, hogy erre leghathatósabb eszköz oly iskolák felállítás, melyekben iparosaink azon ismereteket megszerezzhessék, melyekre elválasztott pályájuknál fogva szükségük van.

Ily magas nemzetiségi és politikai érdek hozta létre városunkban a polgári fiu-iskolát, mely azonban a helyi körülmények miatt nem hozhatott létre oly általános hatást, mint a minő felállításakor hozzá méltán kötetett. Nem mert általában elterjedt nézet nálunk, hogy a ki nem akar pap lenni, annak nem kell tanulni. Ezen. sajnos, széles körben elterjedt balítélet folytán iparosaink gyermekeiket nem küldötték oly számmal oda, mint azt kezdetben várni lehet. Hiszem, hogy később, ha azon okok, melyek a polgári fiu-iskola benépesíthetése útjában állanak, megszűnnek létezni, nevezett iskola kellő befolyást fog gyakorolni iparos osztályunk képzése és emelése tekintetében. Azonban nyilvánvaló, hogy minden egyes évi késedelem kimondhatatlan káros befolyással van városunk jövőjére; ép azért állított fel kebelében iparos iskolát oly czélból, hogy ott városunk iparos tanulóit megszerezzhessék a szükséges ismereteket, hogy majd mint önálló polgári e városnak, becsülettel tölthessék be polgári kötelességeiket.

Berendeztetett tehát városunkban az iparos iskola az első évben egy előkészítő osztályllyal a kezdők, — és két osztályllyal a haladottak számára. Az első évben beiratkozott iparos tanulók több mint fele az előkészítő osztályba soroztatott, mint olyanok, kik sem olvasni, sem írni nem tudtak. És ezek ma már csaknem mindnyájan felszabadult iparos segédek és leendő enyedi önálló iparosok! Ez a nemzedék — fájdalom! — nem fog a magyar iparnak és városunknak büszkesége lenni soha! — Az így berendezett iparos iskola ötödik életévében tengődik ma, az első évihez mindenben hasonló eredménnyel, azon különbséggel, hogy a beiratkozott tanulók száma évről-évre csökken. Jelen évben ugyanis ez ideig még csak 50 iparos és 1 kereskedő tanuló van beírva, mely számot kétségkívül felülmulja a be nem írottak száma. A közelebbi népszámlálás Enyedről 107 iparos tanulót mutat ki, mely szám azóta valószínűleg még nagyobbodott.

És már ha tudjuk azt, hogy iskolaszékünk ismert tevékenységű elnöke, valamint városunk tanácsa többszörösen megtette felhívását az iparos

TÁRCZA.

Zádor Balla Zoltán.

(Sz. 1835. máj. 3-án Budapesten. † 1882. decz. 24-én Nagy-Enyeden.)

A magyar színészet ismét egyik derék tagját gyászolhatja.

Szomoruan hatott a hír reánk, mely halálát hozta meg . . . szomoruan hatott, mert egy nemes lelkű férfit, színművészetünk egy előre törekvő bajnokát és irdalmunk egyik szerény munkását vesztettük el benne.

Ami után küzdelemteljes vándor színészi pályáján vágyódott: a nyugodalmat a halálban lölte fel; hanyatott élet-sajkjának esendes kikötője az a néma sír lett, melyet váratlan halála ásatott meg!

Nincs többé az a férfi, ki törülmetszett természetes alakításával, humor-telt játékaival mosolyra derítve annyi élvezetes estét szerzett számunkra!

S mi volt mindezért jutalma? . . . az örömet, tetszést nyilváníto tapsok mulékony zaja, s azok az őszinte felebaráti szeretet szülte könyvek, melyekkel sírjához elkísértük!

Fájó volt az élet szinpadán ily tragikai szerepben látnunk őt, ki a világot jelentő deszkákon játékaival bennünket annyiszor megnevettetett! s fájna is ama jelenet emléke! . . .

S ha bár könyvet ejtünk is a vesztesség fölött, mely bennünket halálával ért — mind hiába! . . . mert könyveink a kihült hamvakat új életre nem költik és szíve vére többé fel nem pezsdül, mert —

„Azt a kis patakot, mely a szívet hajtja, —
Ha egyszer elapadt, ki nem pótolhatja
Ozeánja véreik!”

Temetése egyszerű, de annál meghatóbb volt.

S mig mások koporsójára az érdem elismeréséül

repkény- és babérkoszorút raktak, legyen szabad nekem arra — életének egyes mozzanataiból füze — a megemlékezés szerény nefelejt-koszoruját letennem.

Zádor jómódú szülők gyermeke volt. Tanulmányait Nagy-Körösön végzte szép sikerrel. E korból érdekes és jellemző adatot hozhatunk fel humoros természetéről, mely benne már jókor nyilvánult.

Elhunyt nagy költőnknek, a halhatatlan nevű Arany Jánosnak, mint nagykörösi tanárnak, ő is tanítványa volt. Aranyt, komoly természeténél fogva, nagyon ritkán lehetett látni mosolyogni. Egy alkalommal mégis sikerült őt tanítványainak hangos nevetésre bírni tréfájukkal, mely tulajdonképen Zádor fejből vette eredetét. — Ő ugyanis egy délután tanuló társaihoz azon meglepő hírrel állott be, hogy másnap ki fogják rendezni adni, melyszerint minden tanuló pörge kalap helyett „czilindert“ köteles viselni megkülönböztetésül a eszmadia, szűcs és más mesterlegényektől. S nosza! kapják magukat — a rendeletet megelőzendők — még azon nap ócska czilinder kalapokat szedtek össze és Nagy-Körös bámulatára abban jártak föl s le az utcákon.

Másnap előadásra menve, czilindereiket a kathedra mellett egymás fölé rakták s mély esendben várták tanárjukat. A megboldogult Arany belépett, de kissé rövidlátó lévén, nem vevé ki tökéletesen a fekete alakot kathedrája mellett, csak midőn közelebről szemügyre vette, látta annak tulajdonképeni miségét, mire oly jóízű hangcs nevetésbe tört ki, minőbe — mint mondják — azelőtt soha s tán azután sem.

Szülői orvosi pályára szánták, azonban érezve magában azt, hogy hivatása másfelé szólítja, orvosi tanulmányait félben hagyta s lelke sugalmát követve, 1858. szept 1-én Molnár György szintársulatába belépett.

Szinpadi ismereteit gazdagítva, színi tehetségét oda fejleszté, hogy a népszínháznál — annak megnyitása kezdetén — mint komikus lett szerződtette s csak emberbaráti szeretete és jószívűségének köszönhetően azon körülményt is, mely miatt attól megkellett válnia. Majd a vidéki szinpadokon nyerve meg ügyes játékaival, jellem-

zetes alakításával a közönség tetszését, mindenütt méltó elismerésben részesült.

De nem csak mint színész fáradozott a nemzeti művelődés előmozdításán, hanem mint író is. Számos németből fordított szindarabjai közül elég legyen fölemlítenem „Fipsz“-et, „Melindát“, „Szinbázi képtelenségek“-et, „Répási leányok“-at, melyet sokan „Aszalay uram leányai“ czim alatt ismernek másnak fordításában.

Végnapjaiban ágyhoz szegzett beteg volt, de nemcsak pályatársai, hanem ő maga is remélt még a fölgöyülésben . . . azonban reményeiktől a szomorú való megfosztá őket — a körülhatetlen halál kioltá a nemes életet!

Halálának hírére a budapesti népszínház tagjai részvétüket a következő tartalom sűrűgönyben fejezték ki: „Az elhunyt pályatárs Zádor Balla Zoltánnak, a népszínház volt tagjának a népszínház tagjai részvétüket nyilváníják.“

Majd a deési „Baráti kör“ küldött az érzett vesztesség kifejezéséül egy díszes babérkoszorút koporsójára, melyen ott láttuk pályatársainak gyöngyvirág és repkény koszoruját, szalagján következő felirattal: „Zádor Balla Zoltán kedves pályatársunknak. — Oda lent már nem fáj semmi“, továbbá E. Kovács Gyula repkény-koszoruját Kolozsvárról s végül Sztupa Andor és neje babérkoszoruját; szalagján: „Emléklül Zádor Balla Zoltán feledhetetlen barátunknak“ felirattal.

Temetése, mely folyó hó 26-án ment végbe, — mint említém — egyszerű, de annál meghatóbb volt.

A gyász-szertartás délután 2 órakor vette kezdetét. Az érzékoporsó az udvarra kivetítvén, pályatársai s az egybegyűltek álltak koporsóját körül . . . s mig a szertartást végző Dr. Bartók György helybeli ref. lelkes eszmékben gazdag, bús halotti beszédét, tartá, én egy percze körül tekinték és lelketem oly szánakozó érzelmek ragadták meg — szegény színész . . . szegény színész! igazán oly szomoruan megható a te temetésed! . . . soroad által messze elvetve szeretted köréből hunyadt le szemeidet az örök álomra . . . nem áll koporsódnál könyves sze-

főnökök, valamint a t. kereskedő urakhoz, megrendelvé, hogy tanulóikat az 1872-ik évi ipartörvény rendelete szerint küldjék be az iskolába, kérdeznünk kell: honnan mégis ezen kedvezőtlen eredmény? Az előjáróság jóakaratu intézkedése megtört az illető főnökök makaességán, önzésén, kik nem bocsátják ki iparos tanulóikat a műhelyből azon pár órára sem az iskolába, mely eddig volt nekik megszabva.

Ha ez így volt eddig, mi lesz, ha iparos iskolánk az új szervezet értelmében rendeztetik be heti hét órával osztályonként, mikor az eddigi 3—4 órát is oly soknak tartották?

Bizonyára még inkább fognak némelyek iparkodni, hogy tanulóikat onnan elvonják. En azonban hiszem, ha előjáróságunk eddigi jóakaratu intézkedéseit a törvény szigorával cseréli fel, akkor mégis csak fel fognak küldetni a tanulók a kiszabott órákon az iskolába! Városunk előjárósága jótékonyan fog városunk érdekében eljárni, ha megakadályozza e város területén oly iparos tanulók felszabadítását, kik ipariskolai végzettségükről elégséges bizonyítványt bemutatni nem képesek. Mert ezáltal megmenti városunk iparos osztályát attól, hogy hozzá nem méltó tagokkal szaporodjék, — emeli magyas iparosaink jó hírnevét, és erőszakkal is kényszeríti a nem-akarókat, hogy a magyar iparnak értelmes munkásai legyenek!

S — — r.

KÖZIGAZGATÁS.

Belügyminiszter ő nmlga által benyújtott törvényjavaslat folytán elhatározta a törvényhozás, hogy a megyék részére, a szolgabírói járások számának megfelelő gyakornok állomások létesítenek a jövő 1883. évre, 300 frt fizetés és 60 frt lakpénz illetménnyel. Megyénkben tehát 8 gyakornoki állomás lesz, melyre — valószínűleg pályázat útján — főispán ő nmlga fogja a kinevezéseket megtenni. Belügyminiszter ő mlgá különös figyelmet rendel fordítani a qualificatióra. Az ügy felett a megye bizottsága fog, hihetőleg január hóban tartandó gyűlésén határozni. Ez állomások rendszeresítése tekintetében megyénk az első egyike, vagy talán éppen a legelső volt, mely felirt volt a kormányhoz, 6 gyakornokot kérvén, 400—400 frt fizetéssel, annyival t. i. amennyi egy irnoknak van. Négy gyakornok a szolgabíróknál, két gyakornok a központon, felváltva működve, elegendő is lett volna a közszolgálatra. Ez intézmény bizonyára hasznos reformot képez közigazgatásunkban.

A N.-Enyeden építendő honvéd-laktanya építési költségeinek fedezésére felveendő kölcsönt, valamint ezen kölcsön visszafizetésére megszavazott pótdó kivétele és felszedeése iránt hozott szabályzatot belügyminiszter ur megerősítvén, az 50-000 forint kölcsön megkötésére vonatkozó szerződés f. hó 29-én. Csató J. alispán, Török B. főjegyző és Müller M. tisztiügyész által Folyovich kir. közjegyző előtt aláíratott. A „pesti első hazai takarékpénztár egyesület” igazgatósága, mely a kölcsönt készpénzben, 1874. december 31-től számítandó 11 év alatt

mekkel a szerető testvér, rokon, csak pályatársaid, kiket a végzet tett testvéreiddé, a kikkel jó és balsorsban egyaránt osztottál! . . . lehajtott fővel, némán állják körül koporsódat, arcukon a keserű fájdalom vonásaival, szemökben a részvét forró könnyeivel, ajkukon a keserű érzet elfojtott zokogásával . . .

A halotti beszéd véget ért — a harangok egy mély fájdalmas harmoniában szólaltak meg; a koporsót pályatársai karjaikra emelve a gyászmenet megindult s a zenészek bús dallamu melodái mellett ért a sirkerthez, hová a koporsót városunk lelkes polgárai vitték, míg a négyfogatú halottas kocsi üresen követte a gyász kíséretet.

A sirhoz érven, az elhunytak egyik társa, Csabi Imre az igaz részvét hangján tartotta megható beszédét esetelvé benne azt a benső, mély fájdalmat, — mely mindnyájukat érte a feledhetlen pályatárs elvesztésével; végül búcsút véve tőle, a benső fájdalomnak oly őszinte keresetlen szavaival, hogy sokak szemeiben a részvét forró könnyeit látuk gyöngyözni. Majd Kovács József tartott szép beszédet nem kevesebb hatással, melyre aztán a színtársulat férfikara egy gyönyörű gyászdalt énekelt, mi közben a koporsót a sírűregbe bocsátották . . .

S ma már ő fölötte is ott domborul a sírhant; ő is ott lakik már a csendes emberek birodalmában.

Pihenj csendben, békén —

Rideg szűk koporsód gyászos síri éjén.

Mert tudom, az élet zajgó tenger árja

Csolnakod szünetlen erre-arra hanyva.

Nem adott nyugalmat!

A miért ő földön vágyott talán lelked.

Azt a nyugodalmat ott a sírban leld meg;

Legyen édes álmod!

Mert tudom: az élet —

Ha adott is egykor boldogságot, életet, —

Annál többet bántott.

Cserkesz.

egyenlő feléves részletekben való visszafizetés feltétele mellett, 5%-os kamatra ajánlotta fel, a pénz folyósítására felkeretett. Nincs egyéb hátra, mint az árlejtési feltételek megállapítása, az árlejtés kihirdetése és megtartása, minek eredményeül remélhetjük, hogy 1884. évi október havára a Hegedűs Gyula kir. segéd-mérnök által tervelt szép épület a honvédség részére át lesz adható. Ismételve felhívjuk az érdekelt iparosokat és solid építész-vállalkozókat, főleg megyénk fiait, hogy vállaltva igyekezzenek, méltányos feltételek alatt, az építkezés át-
vételére.

Megyénk közigazgatási bizottsága f. december hó 13-án tartott gyűlésében a tagok szép számmal vettek részt. Alispán ur bejelenté Csoma Béla gy. fehérvári polgármester lemondását s az új választást, mely alkalommal Novák Ferencz lett az új polgármester. Kiskereki Neamtii Stefának Dobolyi S. körjegyző ellen beadott panasza további intézkedés végett átadott t. alispán urnak. Buesum községnek Sularea Nicolae ellen koresonakihágás miatt indított ügyében, vizaknai Koneza Lajosnak az ev. ref. lelkesíti lakhoz rakott szalmakazal eltávolítása és tartariai Silbermann Izraelnek jogtalan legettetés tárgyában hozott alispáni határozatok jóváhagyattak. Sz. csanádi Aber Simion kiveteles nősülési engedély iránti kérése ajánlólag felterjesztetett honvédelmi miniszter urhoz. Tudva van eiapek olvasói előtt, hogy megyénk bizottsága az erdő-törvény folytán létesített erdőfelügyelői hivatalok felosztása mellett megyénknek állami erdőszi hivatalok létesítését ajánlotta a földmivélsipar és keresked. miniszteriurnak. Ez eszme, habár Tisza Lajos az orsz. erdészeti-egylet elnöke, a f. évi közgyűlés alkalmával ezzel teljesen azonos nézeteket fejtett ki, s azt több törvényhatóság is pártolta, tetszést nem talált s megyénk utasítva lett, hogy gondoskodjék a községi erdők kezelése stb. végett erdőszi állomások létesítéséről. Az erdőszi albizottság ennélfogva két részre ajánlja a megyét osztatni, egy-egy erdőszi állomást rendszeresítve a csoportosított községi erdők részére. Az erdőszi fizetésüket a rendezendő községi erdők tiszta jövedelme után kivetendő róvatalból kapják. A közig. bizottság elvileg elfogadván ezen ajánlatot, a fizetés alapján az erdők területét és jövedelmét is aránylagosan felvételni határozta; az erdőszi albizottság utasítva lett, hogy ez ügyről részletes szervezeti munkálatot terjesszen elő. Nehány kisebb erdőszi ügy elintézése után kir. adófelügyelő ur terjeszté elő jelentését, mely szerint november havában befizettetett 108-517 frt 98 kr egyenes adó. Hátralék: 604-471 frt 54 kr. A folyó évre kivetett adóból 94-143 frt 72 kr fizetendő be. Hadmentességi díjből 4938 frt 58 kr folyt be. 14 csongvai lakosnak hadmentességi díj leszállítása iránti kérése elutasított. Felbajthatlan adó ezimén Krakkó, Királypatak, Tibor javára összesen 2058 frt 39 kr, Csongva javára 192 frt 64 kr, N.-Enyed javára 794 frt 79 kr, M.-Béld javára 12 frt 7 kr, Karácsonfalva javára 838 frt 2 kr, Fenes javára 157 frt 78 kr, a balázsfalvi jegyzői kör javára összesen 674 frt 43 kr, a m.-lapádi jegyzői-kör javára összesen 111 frt hadmentességi díj leíratik. N.-Enyed város későn terjesztvén be a f. évben történt erdő-egésről hiányosan felvett becslési iratokat, visszaküldetik kiegészítés végett azon meghagyással, hogy határidőhöz kötött ügyekben ne késedelmeskedjék. M.-Csucs és Geze Csekelaka és Czintos határán történt elemi csapásokról szerkesztett mun kálatok késedelmes betérjesztéseért a j. sz. bíró felelősségre vonatik. M.-bagói néhai Nagy Zsigmond után, továbbá A.-Gáld, Poklós, Miklóslaka. M.-Csesztve, Verespatak községekben kimutatott felhajthatlan adók leírattak. M.-Csesztve 1605 frt 20 kr földadó szaporulat leírása iránti kérelme elutasított. Érdekes tárgy következett erre. Müller tiszti ügyész adá elő jelentését a kir. kincstárnak az ingatlanokra vezetett adóvégrehajtási ügyeiről elért árverési eredményeket, melyek szerint a kir. kincstár követeléseinek átlag egyegyed részét sem képes megkapni s csak a költségekkel marad. Így pl. 99 frt 63 kr tartozásért 163 frt 60 kr-ra becsült birtok, 23 frt 50 kron, 31 frt 98 kr tartozásért 108 frt 20 kr-ra becsült birtok 6 frt 10 kr-ért, egy 311 frt 40 kr-ra becsült birtok 16 frt 50 kr-ért, egy 463 frt-ra becsült birtok 11 frt-ért adatott el, igen sok birtok pedig árverés alá sem került vásárlók hiánya miatt. Számos kijátszás is történt ilyenkor, úgy hogy ez ügy alaposabb megvizsgálására alispán elnöklete alatt kir. adófelügyelő Pávay Elek, Zeyk Gábor közigazda-előadó, főjegyző és tiszti ügyész javaslatára küldettek ki. Az árvaügyek vitele rendes. Kir főmérnök adott elő ezután több ügyet, melyek közül legfontosabb az, hogy a mihálcztalvi rév biztosítása végett szükséges partvédművek felépítése iránt az intézkedések megtétettek. A közmunkaváltás 1881 évi részletéből befolyt 595 frt 88 kr. hátralék 1662 frt 51 kr; a folyó évi tartozásból befizetett 14-021 frt 10 kr. hátralék 5779 frt 40 kr. A gyűlés folytatása délután 3 órára halasztatván, ekkor kir. tanfelügyelő terjeszté elő több állami elemi iskola költségvetését és zárszámadását. Kir. ügyész november havi jelentése szerint a gy.-fehérvári kir. törvényszéki bő.tönben a hó végén 142 elítelt és 73 vizsgálat alatti fogoly van; a nagyenyedi. abrudbányai

balázsfalvi és m.-ujvári fogházakban aránylag csekély a létszám. A gy.-fehérvári fogházban 28 váltólázás beeg volt. Még Török főjegyző tett jelentést a nagyenyedi kir. járásbírósi fogház vizsgálatának kielégítő eredményéről s végül dr. Magyar K. főorvos tett jelentést, mely szerint az egészségügyi állapot november havában általában kedvező volt. Főleg légző szervi bajok egyhe lefolyással, eszós és váltólázás bajok fordultak elő. A hólyagos himlő ismét fellépett, és pedig Felső-Ujvart 23 esettel (8 meghalt.) Abrudbányán 9 esettel (meghalt 2.) Gergelyfáján 8 esetből (1 meghalt) 3 felgyógyult. Gy.-Fehérvárt és M.-Portuson 9 haláleset volt. Zalathán 6 himlő eset 1 halálozással. N.-Enyeden idegen helyről behurcolt 2 eset; ronesoló toroklob O.-Herepéről jelentetett be, hol 4 gyermek halt meg, a baj megszűnt ezzel. Egy Nagy-Enyeden is fordult elő; halállal végződött. Skarlát, Bervén fordult elő, hol egy hó alatt 14 beteg közül 10 meggyógyult 4 meghalt; s ezzel a baj itt is megszűnt. Vörös himlő Kis-Keréken 9. M.-Bagóban 6 eset volt, 2 halálozással összesen; mindkét községben már megszűnt. A megyei kórházban 60 beteg ápolatott; 3 meghalt; 30 ápolás alatt maradt. A lefolyt hónapban meghalt N.-Enyeden 12; Gy.-Fehérvárt: 24; Vizaknán: 4; Abrudbányán: 4 egyén.

Községeink legtöbbje még mind nem bír rendes szervezeti szabályzattal, csak a képviseleti és az előjárósági takok száma van megállapítva. Eddig, a tett sürgesek és rendeletek folytán, néhány község adott be szabályrendeleti tervezetet, de a többi még több sürgést vár, s még több időhaladékot kíván. Járásbi szolgabíró urainknak komolyan fel kellene lépni azon hanyag képviseltek ellen, melyek inkább szeretik a régi slendriánt, mint a szigorú rendet.

A cukor-, kávé és sörfogyasztási adó módosításáról szóló törvényjavaslatnak a pénzügyi bizottságban történt tárgyalásánál felszólt Lukács Béla, gyulafehérvári orsz. képviselő, és utalva azon körülményre, hogy a községekre történt rántalás folytán, ha az egyes adókötelezettek az összes adó nem róható ki, vagy ha a kirótt adó alól — igazolás folytán — felmentetnek, a község köteles a rántalt adót teljesen kifizetni, — a törvénynek ezen, a községeket méltatlanul terhelő határozatát elhagyatni kérte. — Gr. Szapary pénzügyminiszter ezt ellenezte; kijelentette azonban, hogy a hol méltányossági tekintetek kívánják, közigazgatási uton fog intézkedni.

A tőke-kamat megadóztatásáról szóló törvényjavaslatot a pénzügyi bizottság — heves vita után — elfogadta.

NAPLÓ.

Decz. 27. A nagyenyedi polgári olvasóegylet folyó hó 27-én tartotta rendes évi közgyűlését t. Török Dániel ur elnöklete alatt, ki meleg szavakban emlékezett meg a vesztéséről, mely az egyletet a lefolyt évben Sándor Elek egyleti elnök halálával érte. E fájdalmas megemlékezés után az egylet egy évi életére visszakérintve jelezte az örvendetes haladást, mely akár a tagok számának gyarapodásában, akár a tagsági díjak pontosabb befizetésében nyilatkozik.

A tagok száma mintegy 120. Tagsági díj 4 frt. Az évi kiadások összege 700—800 frt. A megrendelt hírlapok száma 14. A választmány utasított, hogy egy jóra való iparos szaklap megrendelése iránt is intézkedjék. Ez életre való egylet egyik főfeladatául könyvtára gyarapítását és emelését tüzte. E célra a tagok tekintélyes része meglehetősen összeget irt alá, Cs. Vajda Péter, dr. Bartók György és Lőcsy Lajos urak pedig könyvajándékaikkal gyarapították a könyvtárt. És ugyancsak e célból az egylet a farsang folyamában táncvizsgálat tartását határozta el.

Az egylet tisztviselőinek megválasztására kerülvén a sor, közfelkiáltással lettek megválasztva: elnök Török Dániel; alelnök; Kovács Gyula; jegyző Fogarasi Albert; pénztárnok dr. Winkler Albert; könyvtárnok Sebestyén Sándor; ügyész Kerekes Mihály; gazda Vekszler Salamon.

Szavazás útján választmányi tagokká lettek választva: Dr. Bartók György, Lőcsy Lajos, Ince Samu, Török Bertalan, Hegedűs János, Szabó Ferencz, Szilágyi Farkas, Vjnja István, dr. Magyar Károly, Veress Gábor, dr. Kovács Ödön, Erős István, Fodor Miklós, Makkai Domokos, Kovács Sándor, Keresztes József.

Decz. 27. A nagyenyedi vereskereszt-egylet választmánya f. hó 27-én délután dr. Donozányiné alelnökönő házánál gyűlést tartott. Jelen voltak Zeyk Károly főispánné ő nmlga, Lőthe Lajosné, Póka Kálmánné urhölgyek, Zeyk Dániel, dr. Magyar Károly vál. tagok. Szász József pénztárnok és

Török Bertalan titkár. Legelőbb is pénztárnok jelenté, hogy a folyó évi tagdíj-beszédés megtörtént; néhányan megtagadták a fizetést. Ezeket a választmány bepereltetni rendelé, miután eredeti aláírásaikkal tisztán 6 évre kötelezték magokat, anyagi viszonyaik pedig olyanok, hogy sok szegény, buzgó taggal összehasonlítva, a kitűzött nemes czél érdekében a megtagadást méltányosan elfogadni nem lehetett. Ezután titkár terjeszté elő jelentését a választmány által felkarolt szegény tanulók felruházása ügyében. Beszereztetett ugyanis az elemi és polgári iskolák tanítóitól a felségellésre érdemes jó tanuló szegény fiú és leánygyermek névjegyzéke s hozzávetőleg kitudakoltatott, hogy minő ruházatra volna az egyes tanulóknak szüksége. Felkéretett továbbá a helybeli kerületi börtön-igazgatósága, hogy az egyes ruhadarabokat mennyiért varratná meg, és csizmákat, cipőket jó borjubőrből mennyiért állítana elő. A beérkezett jelentések szerint mintegy 40-re menne a segélyezendők száma, a börtön-igazgatóság pedig oly jutányos árban ajánlkozott tömeges megrendelés esetében a kívánt czikkeket előállítani, hogy tekintve a rendelkezésre álló rövid időt is, a választmány csak köszönettel fogadhatta **Balkay** börtön-igazgató ajánlatát, maga részéről pedig 50 forintot szavazott meg a költségekre. — Ruhák s más adományok gyűjtésének a mily nemes ép oly nehéz és sok fáradsággal járó munkájára rögtön ajánlkozott **Löthe Lajosné** és **Póka Kálmánné** urhölgyek, felkéretni határoztattak még dr. **Magyari Károlyné**, dr. **Nagy Albertné**, **Török Bertalanné**, **Szász Józsefné** és **Sebestyén Sándorné**, kik gyűjtő ivvel látatnak el, azon kérés mellett, hogy gyűjtéseiket mielőbb kezdjék meg; a ruha adományok dr. **Donogányiné** alelnöknőhöz küldendők, a pénzadományokat pedig a t. gyűjtő hölgyek veszik át. Mihelyt a ruhák átalakítanak s a cipők készen lesznek, a kiosztás megfog történni. Ajnáljuk a nemes czélt az érdeklődők figyelmébe, utána azon fényes eredményekre, melyeket a „kolozsvári rongyos-egylet,” a nagyszabeni „oltár-egylet” stb. elért ezen a humanizmusnak tett derék szolgálataik által.

Decz. 29. A városi képviselő-testület ma tartotta ez évben utolsó közgyűlését a képviselői tagok csaknem teljes számu részvéte mellett. — Elnöklő polgármester egyfelől fájdalomosan emlékezve meg a f. évben **Sándor Elek** polgármester, **Jakabfi Antal** és **Kovács Lőrincz** választott képviselő halálával ért vesztésekről, másfelől örömmel sorolva elő a folyó év alkotásait, megnyitja a gyűlést. — Legelőször is megállítattott a városi legtöbb adót fizető képviselő névjegyzéke az 1883. évre, mint már azt a mult számunkban közöltük, mit egy igen fontos tárgy követett; a tanács a közgyűlés jóváhagyása alá terjesztvén a **Benda János** ismeretes hagyatéka ügyében egyfelől a hagyatékhöz tartozó ékszeres és drágaságok eladásáról **Fekete Ferencz** névű köztörvényes szerződést, melynek rendén **Fekete Ferencz** né a vételár részbeni törlesztése-ként lemond a hagyatéka ellen tulajdonjog czimen támasztott követeléséről s a **Benda-féle** házasság te-leknek őt illető felerészét a város tulajdonjogába bocsátja; másfelől a hagyatéka felosztását tárgyzó egyezséget, melyből kiderül, hogy a hagyományozó hagyatékát tulbeesülvén, — a hagyományosoknak aránylagos levonást kellett szenvedniök. Ekkép a **Benda János** által szegény menházának hagyott fél házhöz a végrendelet értelmében a ház másik fele is a város által megszerzetett, minthogy azonban a hagyatékot még terhelő adósságok s kifizetendő hagyományok 3900 frtnyi összegével szemben csak 1600 frt részben befolyt, részben még befolyandó követelés áll, a városnak a fél ház megvételére mintegy 2800 frtot kell fizetni, miután az annak megvásárlására a városnak végrendeletileg hagyott 3500 frt a hagyatéka felosztásakor 1213 frtra szállott le. — Mindkét egyezség a közgyűlés által jóváhagyatott.

Igen érdekes tárgyat képezte a gyűlésnek az új városház építésének felülvizsgálatáról felvett jegyzőkönyv beterjesztése s azzal szemben **Horváth Gyula** építési vállalkozónak kérelme egy pár, a felülvizsgálati jegyzőkönyvben fel nem vett több munkája számításba vételén kívül az építkezésnél a város által nem kellő méretű téglá szolgáltatásából és az alapzásnál felmerült rendkívüli nehézségek folytán keletkezett vesztése kárpótlása tárgyában. A legrészletesebb pontossággal és kiváló gondnal felvett felülvizsgálati jegyzőkönyv szerint a vállalati összeg a felmerült pót- és több munkákkal az eredeti 20 000 frttal szemben 22.327 frt 71 krban állapittatik meg, melyből a város által szolgáltatott anyagok 3745 frt 15 krt tevő értékének levonásával vállalkozó követelése 18.682 frt, melyhez vállalkozó jogosult kérelmére megszavazta

még a gyűlés az attika falon a tervben felvett 2 alakon kívül még alkalmazott két alak, s a főpárkányzatnak téglá helyett faragott kőből készítése folytán a kő fedlapok árát; azonban a téglánál károsodásaért támasztott igényét, az építkezés minden tekintetben sikeres kivitelére fordított igyekezetének teljes méltánylása mellett is, figyelemre nem veheti, miután mint az építkezési iratokból kitűnik, a tervszerű építkezéshez a költségvetésileg előirányzott téglá mennyiségnél 15 ezerrel kevesebbet használt fel s így a beépített különféle méretű téglák közép mérete kevesebb nem lehetett, mint a minőt a tervezésnél számításba vett; az alapozás nehézségeinél előfordult több költségei is a kikerült és újra beépített régi anyag mennyisége elszámolásánál kárpótlást nyertek.

Több kisebb tanácsi előterjesztés jóváhagyólag tudásul vétele után egy választási eset hozta élénk mozgásba a képviselők sorait. **Wechsler Salamon** városgazda, ki e hivatalát négy év lefolyta alatt a legnagyobb-pontosság- és szorgalommal végezte, magán körülményei folytán hivataláról lemondván, ez állomás betöltésére hivta fel elnöklő polgármester a képviselő tagjait. Ajánltnak **Incze Sámuel** és **Vint Alajos** városi képviselők. A beadott 42 szavazat közül 32 szavazattal megválasztott városgazdának **Incze Sámuel**, kinek a közügyek körül ismert buzgótsága biztos reményt nyújt az annyira igénybe vett hivatali állás közmegelegedésre betöltése felől.

Az elnöki előterjesztések rendén jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott **Erőss István** városi adószedő és birtokosnak, ki az uszodához vezető ut kiszélesítésére magyarutczai telkének malom árok felől végén kerítését a telek egész szélességében egy öllel önként helyezte beljebb minden kárpótlás nélkül. **Br. Splényi Henrik** képviselő indítványára a magyar-utczából az **Ambrus-ház** mellett bevezető eddig névtelen utca „uszoda-utca” elnevezést nyervén az élénk érdeklődés közt lefolyt gyűlés véget ért.

SZINHÁZ

Szombaton, decz. 23-án „Preciosa, a szép cigány-leány” 4 felvonásos énekes színmű került színpadra. Alapeszméje az, a mi a regény- és színműíróknak igen sokáig kedvencz témájuk volt: egy kis korában kóbor cigányok által elrabolt s fölnevelt főúri (leány) gyermek regényes, kalandos élete, gondviselés szerű megismerkedése egy főúri család egyetlen fírszadékaival s ebből folyó feltalálása. Ez képezi a cselekvény központját. — Felotte érdekesen tünteti fel a spanyolországi kóbor cigányok regényes, bizarr életét s ez egyik legvonzóbb oldala. — A játsszók közül kiemelhetők **Szupáné** (Viarda cigányrajáné), **Csabi** (cigányrajda), **Hetényi A.** (Preciosa), **Kulinyi** (Don Alfonso), stb.

Decz. 25-én, karácson első napján „**Ágnes asszony**” **Lukácsi S.** népszínműve adatott, mely mint mű- egész teljességgel nem mondható sikerült alkotásnak, s a mint annak idejében a kritika megjegyezte: még a közönszerőség színvonalán is alól áll; de minthogy egyes érdekes és hatásos jelenetekben nem szűkölködik, mint újdonság nem érdektelen. — Ezt az előnyét a játsszók dícséretre méltó buzgósággal és sikerrel igyekeztek felhasználni a az előadás nem maradt hatás nélkül.

Decz. 26-án a „**Piros bugyellár**,” **Csepreghy Jól** ismert hatásos népszínműve minden tekintetben nagyobb sikert aratott az előbbinél. — Különbön is e darabhoz igen szép emlék köti közönségünket, mely elég szerencsés volt azt magának **Blaha Lujzának** páratlan előadásában látni.

Decz. 27-én két darab: „**A csók**” (Il baccio) **Rosen Gyula** 1 felvonásos vígjátéka **Vizváry Gy.** fordításában és „**Szerelmi varázstital**” 1 felvonásos operette került színpadra. Mindkettő teljesen sikerült előadás volt; a közönség igen jól mulatott s tetszését gyakran ismételt tapsokban fejezte ki. Élénk tetszés mellett játszott a „**Csók**”-ban **Tövölgyiné** (Marijkönyvköröskedőné), **Kulinyi** (Várdi könyvköröskedő), **Csabi** (Bordai kapitány). — A „**Szerelmi varázstital**”-ban ugy ügyes játékok, mint gyönyörködteő énekekkel **Hetényi A.** (Róza, fiatal haszonbérő), **Lorándi** (Péter), **Kulinyi** (Karczosi bohóly) a szokott ügyességgel és hatással játszott.

Decz. 28-án „**A sárga csikó**” **Csepreghy Jól** ismert gyönyörű népszínműve mulattatá közönségünket. Nagy tetszést és zajos tapsokat aratott: **Nyilas Ilona** (Erzsike), kinek nagy hatással énekelte dalait újra meg újra ismételnie kellett, **Csabi** (Csorba, csikós gazda), **Kulinyi** (bol-tos lezíg). Igen jó alak volt továbbá **Tövölgyi**, mint pusztabíró, **Pénze** (Laczi) szintén bevállalt s idővel még jobban is be fog válni.

Ismételve szívéré kötjük közönségünknek, hogy ne vonja meg pártfogását e társulattól, mely a mult alkalommal is igen jó emlékeket hagyott maga után s most is teljes erejéből oda törekszik, hogy a várakozásnak megfeleljen, s a mint eddigi előadásaiból tapasztaltuk, meg

is felel. — A közönségen áll, hogy egy derék s a szép izlés és hazafiaság terjesztésében nem csekély hivatású társulatot ne engedjen nemes törekvésében a közönyösség által megbéníttatni.

Spectator.

VEGYES HIREK.

— **Kinevezések.** Főispán ő méltga **Jóvián Miklós** nagyenyedi j. szolgabírói irakot tiszteletbeli segéd-szolgabíróvá nevezte ki. — Közoktatási m. kir. miniszter úr polgári iskoláknak a dr. **Boros Gábor** eltávoztával megürlt tanszékére **Réthy Lajos** tanárjelöltet méltóztatott kinevezni. — Közokt. miniszter úr **Ungur Péter** baázsfalvi gör. kath. tanítót megyénk balazsfalvi és buzás-bocsárdi körjegyzősége területére id. iskolalátogatónak nevezte ki.

— **Választás.** Nagy-Enyed város képviselő-testülete a **Vekszler Salamon** lemondása által megürlt városgazdai hivatalra **Incze Sámuel** derék polgármesternek választotta meg folyó hó 29-én tartott közgyűlésben. Legyen munkássága a városra áldásos!

— **A nagyenyedi gyümölcsészeti egylet** felkéri a gyümölcstenyésztés barátait és pártfogóit, hogy alma- és körtemagot ajándéka, vagy méltányos árért, ugyszinte alma és körte alanyokat ajánlani sziveskedjenek. — Felhívásunknak már eddig is szép sikere volt, ugyanis **Bihari Zsigmond** körjegyző ur. ki csak pár év óta foglalkozik e téren, pár száz darab alanyt ajánlott fel, miért is az egylet nevében köszönetet szavazunk.

— **A szegény sorsu tanulók** felruházása érdekében a vereskereszt-egylet választmánya által megindított mozgalom a legszebb eredményeket mutatja fel. A gyűjtésre felkért nemeslelkű hölgyek jótékony buzgalmát szép siker koronázta. — **Löte Lajosné** és **Póka Kálmánné** urhölgyek, a magyar-, collegium- és várszeg-utczában, **Szász Józsefné** és **Török Bertalanné** urhölgyek a piaczon és a porond-utczában, ugyancsak **Török Bertalanné** és **Sebestyén Sándorné** urhölgyek a szentkirály- és tövis-utczában gyűjtöttek. — A szegények nevében fogadják hálás elismerésünket. A gyűjtés eredményét is részletesen közölni kedves kötelességünknek tartjuk.

— **A helybeli önkéntes tüzoltó-egylet** jövő 1883. évi január hó 27-én tartja meg tánczesztélyét, melyet saját pénztára javára rendez.

— **A gyulafehérvári vasúti fahidat** jövő január hó 5-én vas szerkezettel fogják felcserélni, mely a **Maros** folyóba épített kő-pilléreken fog nyugodni. E végből 3-án és 4-én a közlekedés megszüntetésével a jelenlegi fahidat lerontják és a készen levő vashid szerkezetet egy nap alatt összeállítják úgy, hogy a közlekedés már 6-ára akadálytalanul folytatható lesz. Ezen, kétségkívül érdekes művelet szemléjére sokan szándékoznak a helyszínére utazni.

— **Libalopás áldozata.** **Todor Augusztin** tompaházi ifju legény egyik odaváló jómódu parasztagzda fia f. hó 27-én több pajásaival társaságban hat darab libát esentek el, hogy egy jó estét csináljanak magoknak. Azonban tettök csakhamar felfedezve lön. **Todor**, ki általában a faluban mint igyekező, szorgalmas és becsületű ifju volt ismeretes, társaságban elkövetett tettének felfedezésével annyira szívére vette gondatlanságából vagy tán éppen a szeszese italnak a határon túl élvezése miatt elkövetett tettét, hogy 28-ra viradólág atyja szemé elébe „szégyelvén menni, atyja udvarán felakasztotta magát, mintsem annak a szegénynek kitegye magát, a milyenben az ily tettek elkövetői szoktak rendesen részesülni, a mint megis történt, mert társait érdemlett büntetésük elnyerése végett békisérték.

— **Isten házában.** A n.-hindi kath. hívek f. hó 17-én a templomban elkövetett botránynak voltak tanui. — Az esetről következőket írják a „N-t”-nek: **Deák János** n.-pami földbirtokos **Vin-cze Károly** hindi plebánossal bizonyos giro miatt ellenséges lábon állott, miért is tudtára adta a lelkésznek, hogy a primástól nem nyervén a vele levő ügyben satisfactiot, ő inzultálni fogja és így fog magának elégtételt szerezni. **Deák f. hó 17-én** vasárnap a n.-hindi templomba ment istentiszteletre, a mint azonban a templomban helyet foglalt, ezt **V. Károlynak** tudtul adták, mire a lelkész emberei által megtámadtatta és összekötöztette **Deákot**. Az egész eset igen nagy feltűnést keltett, mert **Deák János**, a ki a legutóbbi választás alkalmával **Érsekújváron** mint képv. jelölt fellépett, általános becsülésnek örvend. A lelkész azzal védekezik, hogy **Deák** revolverével fenyegette és így saját személye megmentése czéljából kötöztette meg és expedáltatta ki a határból. A feljelentés már megtörtént.

— **Sepsi-Szentgyörgyön** az ujonnan alakult „**Jókai-nyomda-részvénytársulat**” kiadásában új év-

től kezdve „Székely Nemzet“ czim alatt egy héten négyszer megjelenő politikai lap indul meg Málik József szerkesztése mellett. — Előfizetési ára egész évre 10 frt. félévre 5 frt. Felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

— **Szalay József** n.-beckeréki ref. lelkész egy hó alatt mintegy ezerhatszáz frtot gyűjtött a n.-beckeréki ref. templomra. Valóban szép tabuzonysága ez a magyar reformattuság valóságért, nemzetiségeért való buzgó áldozatkészségének: írja a Budapesti Hirlap.

— **Karácsoni rege.** Csinos regét közöl a Revue politique et littéraire Turgenyev Ivántól: Két három nappal karácson előtt az Uristen nagy ünnepeket adott égi palotájában. Az összes erények meg voltak hívva, de csak az erények. Csupa nök, egy úr sem. Sok erényt lehetett itt együtt látni, nagyot és kicsinyt. Kicsinyek tetszetősebbek s csinosabbak voltak, mint a nagyobbak, de úgy látszott, hogy mindnyájan jól ismerték egymást. — Egyszerre az isten két szép nőt vezetett be, kik nemlátszólag egymást ismerték. A házi ur bemutatta őket egymásnak. A jótékony, mondá, az elsőre nézve. A hála, szólt a másodikra mutatva. A két erény elbámult. A világ teremtése óta most találkoztak először.

— **Másodtermés.** Folyó őszünk példátlan szelidsége folytán kisé téli gyümölcsfáink is másodtermést hoznak. Így pl. Vén Ferencz ur kertjéből téli körte és alma termést mutatott be, melyeket csak néhány nappal ezelőtt szedett le.

— **A „Színpad“** című szaklap, a magyar színház köréből, jövő év jan. 1-én tizenhatodik évfolyamába lép Rajkay F. István szerkesztése mellett. — Ajánljuk a magyar színházirodalom pártolóinak.

— **Uj zenemű.** Táborzky és Parach zeneműkezeskedésében megjelent „Pannónia induló“, zongorára szerző Thonet Agoston. Ára 60 kr.

— **A Magyar Pénzügy** közgazdasági, pénzügy és iparügyi hetilapban (II. évfolyam) már ez időig is minden fontos gazdasági kérdéstről szakszerű és érdekes közleményt találhatni, míg a magyar érdekű pénzügyi és közgazdasági mozzanatok folyton kiváló alaposággal beszélgetnek meg. Kiosztott és tárgyilagos cikkei által első rendű szakírók tollából, melyek állandó értékkel bírnak, a Magyar Pénzügy belbecse egyenlő mérvben növekszik korával. A Magyar Pénzügy (Szerkeszti: Kormos Alfréd) rendkívül diszes kiállításban hetenként 1—1^{1/2} íven jelenik meg és minden fontosabb huzás után Általános Sorsolási Ertésítő című mellékletet ad. Előfizetési árak: A Magyar Kereskedők Lapjával (Szerkeszti: Kende Zsigmond) együtt: egész évre 8 frt — fél évre 5 frt. — (Előfizethető Budapesten nagy díofauteza 3. és minden könyvárusnál.)

ORSZÁG-VILÁG.

Arabi és társai Ceylon szigetén, Candy városba fogtak internáltatni, hol a török kormány számukra palotát rendezett be. Elterjedt hírek szerint Tevfik basa már értesítette a szultánt, hogy fia Abbas bej javára lemond. Anyi minden esetre áll, hogy az angolok lassanként csak élő fogják készíteni az utat a keddhive lemondására.

Oberdank Vilmost decz. 20-án végezték ki kötéllel. Oberdankot szept. 16-án öfelsége Triesztbe érkezése előtti napon, fogták el, mert bombákat szállított át az olasz határon. — Kivégzetetésének híre Olaszországban tüntetéseket rendeztek, az olasz képviselőházban pedig Depretis miniszterelnökhez interpellációt intéztek, ha tett-e Oberdank megkegyelmezése végett a kormány lépéseket. Depretis a válaszában magtagadta.

Oberdank büntetése, Ragosa Demeter az olasz határon átmenekült és így feletta az olasz esküdt szék ítélt. Ez ítélet iránt Olaszországban nagy az érdeklődés, mert mindenki megvan győződve, hogy ennek politikai jelentősége lesz.

Az orosz hadsereg egyik draganyos ezredében nihilista összeesküvés fedeztek fel. Az összeesküvők a császár koronázása napján akarták elmozdítani nihilista társaik terreit. Tehát immár az orosz hadsereg sem képezi a trónnak támaszát!

Bontoux a párisi tavaszi krach hőse, decz. 20-án 5 évi fogságra és 3000 frank pénzbírságra ítéltetett.

Az első családtagok, mely az 1877. XX. törv. ez. értelmében, legalább 100 ezer forint értékű hagyaték részére állítható fel, eddig még sehol sem létezett az országban. Az első tanács a Kendi-Lónán elhalt Teleki Miksa kiskorú gyermekei: Béla, Blanka, Emma és László részére állítottatott fel. Tagjai a tanácsnak: Anka Péter árvaszéki elnök, gr. Teleki Ede, De Gerando Attila, Irányi Dániel és gr. Teleki Sándor. Első ülését a hó 21 és 22-én tartotta, midőn előadónak és jegyzőnek Havas Gyulát választották meg.

A Habsburg-ház decz. 27-én ülte meg a család

600 éves uralkodását. 1282. karácsonyán adományozta Habsburg Rudolf hűbérül saját fiának az osztrák, stájer és krajnusi hercegségeket. Ezzel lett megvetve alapja a Habsburg-ház nagy hatalmának. A Habsburg-család a 11-ik századból veszi eredetét. Őse Radbod, altenburgi gróf volt, kinek fia 1064-ben vette fel a Habsburg gróf címet. A család ősi vára (Habsburg) Aargen kantonban van, Wälpelsbergen.

Veszett emberek és állatok. Rémitő szerencsétlenséget okozott egy veszett eb Vecsek áza községében Magmart két felmőt embert, két kis leányt, egy kis fiút, hat kővér sertést, egy lovat, egy tehenet. A veszetzég jelei a megmart emberek és állatokon mutatkoznak.

KÖZGAZDASÁG.

Apróbb közlemények.

Mennyi bor termeltetik Európa államaiban? Anglia, Dánia, Hollandia, Norvégia és Svédország, Montenegró területén nem termelnek bort. Franciaország 3-658-433 kat. holdon 50-000-300 hectoliter, Spanyolország 1-129-217 holdon 25 millió hectoliter, Olaszország 850 ezer holdon 28 millió h. l. Magyarország 681-625 holdon 21 millió ötszáz ezer h. l. Ausztria 336-608 holdon 10 millió ötszáz ezer h. l. Portugália 569-947 holdon 9 millió h. l. Németország 176-818 holdon 3 millió ötvézezer h. l. és Görögország 154-408 holdon 4 millió h. l. bort termelnek. Belgium 8 ezer, Laxenbourg 13 ezer, Elzász — Lothringia 5 százezer, Olaszország 650-000 h. l. Svajcz. egy millió h. l. bort termel. Ha még ehhez hozzá gondoljuk a sok hamisított lörét el kell ismerünk, hogy Noé apánk jól gondoskodott utódairól.

Miként lehet a borból az idegen ízt eltávolítani. Jól égetett faszénnek kell finom porrá törni és azt a szag erősebb, vagy gyöngébb voltához képest a bor közé hordóba keverni; néhány napi állás után a bort le kell róla tiszta és gyöngön kénezt hordóba huzni. Ha a faszén pora nem képes az idegen ízt megkötni ismételt kezelés után sem, akkor spódiumot (csontszén) kell alkalmazni, melyből azonban félannyi elegendő, mint amennyit a faszénből vettünk.

Hogyan kell a kiürült hordókat hónapokon át tisztán tartani? A hosszas ideig üresen hagyott hordók, dacára a kénezésnek bizonyos ízt adnak a betöltött bornak. Leghelyesebb a hordókat vízzel tölteni meg, melybe annyi kénes-savdat veendő, melytől a víz 6—8 hónapra keresztül sem képes poshadásnak indulni. Ilyen sav a „ketted kénessavas mész“ (Calcium bisulfurum) tömény oldata. Ezen oldatból minden hectoliter vízre fél literet kell venni. Másfelől pedig minden hectoliter vízre venni kell fél deciliter tömény kénsavat (vitriolt); azt lassanként folytonos keverés közt 3 liternyi víz közé kell önteni s jól elkeverni, és midőn ez megtörtént, kell a ketted-kénessavas mész oldatot közé önteni. Ezen só- és kénessav érintkezése által nagy mennyiségű kénessav lesz szabad, melyet a víz elnyel és attól 8 hónapra keresztül sem fog poshadásnak indulni. — Használat előtt az ilyen hordót, miután belőle a kénessavas vizet kieresztették, forró vízzel ki kell mosni és utána hideggel kiöblíteni.

Gr. Keglevich István Magyarország szőlőbirtokosaihoz felhívást intézett egy „Országos borászati szövetség“ létesítése tárgyában. — A nemes gróf ugyanis beutazván Franciaország több borvidékét, a helyszínen tanulmányozta borainknak amaz országban való értékesítését. Megismerkedett a francia szőlőműveléssel, tanulmányozta a phylloxera elleni küzdelem jelenlegi stádiumát és eszközeit, és végül boraink értékesítése szempontjából constatalni kívánta azoknak aránylagos értékét, valamint azt, vajjon nagyobb mennyiségben lehetne-e és minő áron azokat Franciaországban eladni.

A phylloxera teljes kipusztítása véleménye szerint a téli pete kiirtása által volna csak lehetséges; erre Balbiani tanár tett sikeres kísérleteket, de mivel a feltalált irtószert a szabadban és nagyobb területen még nem alkalmaztatott megfelelő sikerrel, továbbra is a szőlőkénessav és kénessav alkalmazandó; de ezt rendkívül pontos sággal és általánosan, minden szőlőbirtokosnak kell eszközölni, mivel ha 100.000 holdon ki is irtjuk a phylloxerát, de a közel fekvő egy hold szőlőben az nem alkalmaztatik, ezen egy holdból egy év mulva inficialva lehet ismét az egész 100.000 hold. (Mellesleg megjegyezzük, hogy nálunk Zalathán van szőlőkénessav-gyár.) Az elárasztást feltétlenül biztos eljárásnak találta, mely egyszerűen a termékenység roppant fokozása által magát rövid idő alatt kifizeti a legcsekélyebb borárak mellett is. Csakhogy — fájdalom — ezen eljárás nálunk nem alkalmazható részint a vízhiány miatt, részint mert szőlőink legnagyobb része hegyen és dombon van ültetve.

Tapasztalatai alapján kijelenti, hogy csekélyebb minőségű borainknak Franciaország a tulajdonképeni piacza és hogy a jelenlegi időpont ezen piac megszerzésére rendkívül kedvező. miután a bortermelés 66 millió hecto literrel 25 millió h. literre súlyedt. Ajánlja tehát, hogy nagymennyiségben történjék az exportálás; evégre tökéletesen, lehetőleg fűtött helyiségekben, erjesztett borokat kell előállítani, 8—15 fok szeszartalommal. — Reméli, hogy egy hectoliter borért, Bordeauxba szállítva 50—85 frankot fizetnének, vagyis egy akóért legkevesebb 6 frt 25 krt lehetne kapni.

A kivitel eszközésére ajánlja, hogy Budapesten „magyar bortermelő országos szövetség“ név alatt szövetséget alakuljon, mely a szövetséget tagjainak borait kezelésre átvegye, borvásárlás, kezelés és értékesítés által a szőlőművelést előmozdítsa, a jövedelmet az üzlet részek arányában elossza, továbbá vidéki szüretelő és pinceszegyleteket létesítsen.

Nyomatott Pollák Mór gyorssajtóján Nagy-Enyeden

Ez ügyben az első tárgyalás már meg is történt s mi, kik vidékünk kitünő bortermelése folytán szintén érdekelve vagyunk, szép reményeket helyezünk a vállalat sikerébe.

Szerkesztői üzenetek.

S. Elek Budapest. Politikai tartalmu cikkeket nem közölhetünk, kérik társadalmi, művészeti cikkeket, tárcákat. A cikkeket reádelkésztésére áll.

Sz. Alvincz, Kérünk vidéki levelezéseket.

r. I. Fehérvár, Tárgyalmaz miatt csak jövő számunkban jöhet.

Piaczi árak

Nagy-Enyeden, 1882. december 28-án.

HL tiszta buza ára minőség szerint	6 — 6-50
„ elegy buza „ „ „	5 — 5-50
„ rozs „ „ „	4 — 4-50
„ zab „ „ „	2-50 — 2-75
„ törökbuza „ „ „	3-40 — 3-60
„ burgonya „ „ „	1-40 — 1-50
Mmáza széna, kötetlen — kötött	4 — 4-20
„ szalma „ „ „	1-70 — 1-90
Kg marhahus	0-40
„ sertéshus	0-48
„ borjúhús	0-32
„ ürühs	0-24
Téli vetemény elég. Gyümölcs kevés	

Kis lottéria.

Nagyszabeni huzás december 27-én

43 53 52 71 35

Jövő huzás január 10-én

Budai huzás december 25-én

66 50 59 51 49

Jövő huzás január 5-én.

Temesváron huzás december 30-án

17 51 62 28 76

Jövő huzás január 14.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

MAKKAI DOMOKOS.

SZILÁGYI FARKAS.

SZILÁGYI GYULA.

TÖRÖK BERTALAN.

VÁRÓ FERENCZ.

KIADÓ-TULAJDONOS: POLLÁK MÓR.

Sz. 5706—1882.

tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közléteket, hogy Gidáli Farkas végrehajtott 31 frt 89 kr tőke és 1875. augusztus 20-ig 10 frt 93 kr elbékült kamata és perköltség innen kezdve 6% kamata, 14 frt költség követelése kielégítése végett végrehajtást szenvedő Komán Juonné Erdélyi Karolinának az elekesi 95. sz. tjkben a+1—8 rendszám alatt foglalt fekvőségei 525 frtban megállított kikiáltási árban Elekes község előljárási helyiségében 1883. évi január hó 31-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% -at készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilváníttó értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni.

A vételért pedig vásárló a következő határidőben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni, u. m. az árverezés jogerőre jutásától számítandó 30 nap alatt.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Elekes község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1882. november 13-án.

Jovian,

kir. aljárásbíró.

Újévi ajándékok!

Tisztelettel van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönséggel tudatni, hogy

KARÁCSONI és ÚJÉVI

igen alkalmas

ajándékaim

mindennemű új cikkek igen gazdag választékban.

Ugyszintén

GYERMEKJÁTÉKOK

nagy mennyiségben megjötték és bátorodom t. pártfogóimat a dús kirakat megtekintésére teljes tisztelettel meghívni. —

Alázatos kész szolgáljuk:

Bisztricsány Lajos.